СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI., Ч. 287. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 11 грудня, 1933.

VOL. XLI. No. 287. Jersey City, N. J., Monday, December 11, 1933. THREE CENTS.

УРЯД ЗА СТРОГЕ ВИКОНУВАННЯ КОДЕКСІВ

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд приказав підприємству Лофт Сторс Інк. заплатити робітникам ріжницю між робітничою заплатою, зазначеною в кодексі, та справжньою заплатою, яку підприємство платило робітникам від уведення кодексу. Цей приказ видано, не зважаючи на те, що підприємство внесло проти кодексу спротив, а уряд спротиву ще не вирішив. З рішення скористають яких 300 робітників.

Це рішення дає всім підприємствам осторогу, що федеральний уряд думає виконувати постанови кодексів стисло й без ніяких викрутів.

Перед президентом Рузвелтом зявилися представники фільмового промислу з домаганням змінити постанови фільмового кодексу, а головно облекшити нагляд уряду над промислом. Делеґація доказувала, що цього роду нагляд звяже промисл занадто сильно.

ПРЕЗИДЕНТ ТВОРИТЬ НОВІ СТАНОВИЩА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт запропонував Джорджови Пікови, адміністратови відбудови рільництва, стати головою нового відділу заграничної торговлі в департаменті стейту.

Цей відділ буде мати за ціль вишукувати нові ринки для американських виробів у заміну за дозвіл спроваджувати до Америки алкогольні напитки.

ВЕЛИКА ПОПУЛЯРНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЗИЧКИ.

ВАШИНҐТОН. — Нову позичку департаменту скарбу на 950 міліонів долярів підписано в короткім часі. Підписувачі заявляють готовість позичити урядови три рази більшу суму, ніж він бажає.

Цей факт уряд пояснює як доказ довіря банкирів до політики уряду.

ЦІНИ НА ТРУНКИ БУДУТЬ ВИСОКІ.

ВАШИНҐТОН. — Торговці алкогольними напитками заповідають, що ціни на трунки будуть далі високі, бо фабрики не виробили їх досить, а уряд не дає достаточного числа дозволів. На всякий випадок до Різдва ціни не спадуть.

Уряд виправдується, що він видає дозволи так скоро, як це для нього можливе. У Ню Йорку, наприклад, отворено за день 100 нових подробичних крамниць, а уряд має вирішити просьби півтори тисячки нюйорських аптик, які просять таких дозволів.

ЛИНДБЕРҐИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО КРАЮ.

ПАРА (Бразилія). — Полковник Линдберґ і його дружина вилетіли з Наталю й осіли в місті Пара, що лежить на північ від Наталю. Вони, видно, рішилися не їхати до інших міст південної Америки, які їх просили, але думають вертатися домів, щоби бути в Злучених Державах на Різдво.

УЧИТЕЛЬ ОБМАННЦЕМ НА ВЕЛИКУ СКАЛЮ.

НЮ ЙОРК. — На домагання нюйорськкої стейтової прокураторії арештовано в Маямі, Флорида, бувшого бруклинського вчителя Фредерика Вернера, котрий, як каже прокураторія, понатягав велике число людей на ріжні суми, які разом виносять до 150,000 долярів.

Він натягнув усякого, хто повірив його гладкій бесіді, від шкільних дітей до старих удовиць. Брав від доляра до 90,000 долярів. Кажуть, що він умів добути собі таке довіря в своїх жертв, що давав їм морґеджі навіть на шкільні будинки та на землю Ракефелера.

ЛЮДИНА БЕЗ ШЛУНКА.

ШІКАҐО. — Д-р Карло А. Меєр, головний оператор у шпиталі повіту Кук, витяв шлунок Осипови Кралеви, 33-літньому машиністови, котрого шлунок через прогибіційну горівку скрутився до одної пятої своєї нормальної величини.

По виняттю шлунка на його місце стала працювати кишка. Пацієнт каже, що чується дуже добре. Їсть усе, що хоче. Тепер уже може дозволити собі їсти свої улюблені страви, наприклад цибулю, якої його шлунок не приймав. Відійшов йому за те смак до пиття й курення. Один тільки клопіт, що через малий розмір кишки він усе чується голодним та мусить їсти шість разів на день.

НАЙРА СКІНЧИЛА СТРАЙК ПЕКАРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Окружна робітнича рада довела до згоди між кількома пекарнями та юніями їх візників, які страйкували від шістьох тижнів за заплату, години праці, умови праці та спосіб відправи працюючих робітників.

ВЛОМ В УПРАВІ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Вночі з 30. на 31. жовтня львівські мистці витриха та іншого модерного приладдя від чужих замків вдерлися до домівки головної управи „Рідної Школи" при вул. Словацького ч. 14. Вирізали вони в стелі, що межує з горищем, невеличку діру і шнуром спустилися вниз. Розпороли залізну касу і на своє велике розчарування знайшли там тільки 8 зл., якими мусіли вдоволитись як гонораром за свою тяжку кількагодинну працю. Видко, що „Рідна Школа" має славу непоганої фінансової установи між тими, що шукають більшого капіталу, або що львівські злодії сильно збідніли, коли за 8 зл. беруться до такої тяжкої праці.

ЖИДИ В НІМЕЧЧИНІ.

(УП) В Німеччині є у відношенні до населення німецького 1% Жидів. Право й економію студіювали 7.1% жидівських студентів у відношенні до всіх студентів, а Жидівок було 16.8%. На медицині було Жидів 9.4%, а Жидівок 12.2%. В берлінському університеті були ці числа вищі. На факультеті права було Жидів 12.5%, на медичному 21.9%, а на фільософічному 9%. Серед професорів були на медичному факультеті понад 50% Жидів, а на фільософічному понад 25%. В управі біржі сиділи 25 Жидів і 11% інших. У надзірній раді біржі сиділи 14 Жидів і 2 не-Жиди. В загальному управа берлінської біржі складалася на 80% з Жидів. З 23 театральних директорів були 23 Жиди. Штатспартай мала 28.6% Жидів-членів, а соціял-демократи 11.9%. Майже по всіх школах було більше ніж 20% жидівських учеників.

ФРАНЦУСЬКИЙ ЕКСПОРТ ДО ПОЛЬЩІ.

(УП) Лондонська ґазета „Джюіш Кронікл" з 27. 10. доносить, що паризький уряд постановив повідсилати до Польщі всіх тих Жидів, що переїхали до Франції з Німеччини і не були німецькими горожанами. Французьким конзулятам у Німеччині дано наказ давати візи лише таким людям, котрі можуть доказати, що вони є політичними діячами і мусять з краю втікати. Видно, що й Французам уже забагато тих Німців-еміґрантів мойсеєвого віроісповідання.

БОЛЬШЕВИКИ КУПУЮТЬ КОРАБЛІ.

До Амстердаму приїхала радянська комісія, зложена з 7 інжинірів. Радянський уряд хоче купити більше число океанських кораблів, що знаходяться в голяндських портах, у звязку зі сподіваним оживленням торговельних взаємин між Радянщиною й Америкою. Радянські делеґати навяжуть теж звязки з голяндськими доками в справі будови воєнних кораблів для большевиків.

ГРИЖА СОВІСТИ.

Два роки тому пропав у Густинці (Чортківщина) 19-літній Василь Бандюк. Тепер побережник Влад. Матиящук наслідком грижі совісти признався, що це він за намовою товаришів застрілив Бандюка. Матиящук боявся, щоби Бандюк не зрадив його злодійств.

ПРОВІДНИК НІМЕЦЬКОГО РОБІТНИЦТВА ПРОТИ ПІДВИШКИ ЦІН.

(УП) Провідник німецького робітництва, д-р Лей, висказався в одній зі своїх промов проти підвишки цін на товари першої потреби. Він заявив, що уряд знайде засоби примусити лихварів та спекулянтів, які грають на такій звищці цін, заперестати те діло, що шкодить не лише національному господарству, а й розпочатову ділу в поборенні безробіття.

СТРАШНА МАСАКРА В КАРНІМ ТАБОРІ.

Анґлійські часописи приносять жахливі подробиці про револьту вязнів в однім з найбільших радянських карних таборів у Вологді. Збунтовані вязні уладили кріваву масакру серед дозорців вязничної служби, вбиваючи поверх 30 осіб. Заки на місці появилися сильно узброєні відділи ДПУ, з табору втікли поверх 300 вязнів, за якими вислано погоню, що ще не скінчилася. Кожного приловленого втікача стежі ДПУ вбивають на місці. Досі згинули таким чином поверх 100 втікачів.

ХТО КОРШМУ МИНАЄ, ТОЙ ЩАСТЯ НЕ МАЄ...

Що наслідки пиянства для потомства зловіщі, хай послужить статистика німецького уряду: З 834 нащадків, внуків та правнуків одної пиячки були: 181 проститутки, 142 жебраків, 76 ріжних злочинців, 7 убивників, а 40 нащадків коротали свій вік у заведеннях для божевільних і стали державі тягаром.

ГОЙНЕ ВЕСІЛЛЯ.

Колись і наші предки справляли гойні весілля: тижнями гуляли, горівочка лилася потічками, зате й земля переходила до арендарських рук. Сьогодня світова кріза нарозумила людей до ощадности, тому весілля відбуваються тихенько, без ніякого особливого шуму-крику. А що кріза не заглянула ще до кождої хати, свідчить селянське весілля в Юґославії. Весільні гості забавлялися 8 днів і при цій нагоді зїли одного вола, 3 телята, 3 свиней, 400 курей, 80 гусок, 108 качок, і випили 2,000 літрів вина й 80 бочок пива!

БРАЗИЛІЯ МАЄ 2,997,600,000 КАВОВИХ КУЩІВ.

На цілім світі є 4,908,425,000 кущів кави. Отже Бразилія має більше кущів, ніж в інших краях цілого світа. Таксамо світова продукція кави на цілім світі виносила в році 1932—1933 22,848,000 мішків, а сама Бразилія мала в тім часі 13,356,000 мішків кави. З того слідує, що Бразилія продукує більше мішків кави ніж інші краї цілого світа.

ЗНОВ НАПАД НА ГРОШЕВОГО ЛИСТАРЯ.

На розі вулиць Ґроховської й Остроленської у Варшаві на листаря Антона Манка, що мав при собі 3,000 зл., напали два мужчини, з яких один вдарив його в лице, а другий почав копати ногами. В обороні листаря станули прохожі, які помогли поліцаєви арештувати напасників.

РОЗЗБРОЄННЯ І ДІЙСНІСТЬ.

(УП) Від початку лютого минулого року говориться про роззброєння в Женеві, а наперекір тому в дійсних столицях ріжних держав говориться про зброєння. Хоч тепер конференція роззброєння пішла на ферії, нічого не зашкодить приглянутися, як „роззброюються" поодинокі держави світа. Почнемо від наших найближчих сусідів: У лютому 1932 створено три нові панцирні полки. Військовий буджет зріс з 35.35% на 41.93%. На границі Німеччини пересунено один панцирний полк з півдня. В березні 1932 року створено один курінь морської піхоти та започатковано творення резерви в так званому коридорі. В томуж самому місяці почато сильну розбудову Ґдині і пристані для підводних лодок у Гелі. В квітні 1932 змінено набір рекрутів у той спосіб, що підвищено чисельний стан активної армії. У вересні 1932 року придідено граничній сторожі гармати. В жовтні 1932 побільшено повітряну фльоту, краще її узброєно та дано їй літаки власного виробу. 18. 11. 32 заложено в Торуні фабрику вибору воєнних ґазів. В грудні 1932 докінчено будову двох нових підводних лодок і пересунено вік покликання рекрутів з 18 року на 17. В січні 1933 Польща вивозить зброю і викінчує розбудову своєї воєнної індустрії, як також підчинює „Стшельца" воєнному міністерству. 19 січня 1933 показано соймови нові тенки і зроблено з ними дефіляду. Так виглядає роззброєння в дійсности.

ТОВАРИСТВА В БЕРЛІНІ.

(УП) Берлін нараховує тепер коло 9,500 ріжних товариств, судово зареєстрованих. В останнім часі їх число трохи зменшилось. Коло 900 товариств створили бувші старі вояки. Дальше є коло 1,400 спортових товариств. Крім того існують такі товариства, як курців, грачів у льотерію, співаків, вдів, старих кавалєрів і т. п. Більшість з тих товариств були виплодом духа часу, себто служили лише як покришка для підпольної комуністичної діяльности.

САМОГУБСТВО БУВШОГО ҐІМНАЗІЙНОГО ВЧИТЕЛЯ.

В парку Кілінського у Львові застрілився мужчина середнього віку, якого спершу ніхто не міг розпізнати. Врешті показалося, що це 42-літній Дмитро Завидовський, котрий був учителем ґімназії в Сохачеві. Втративши посаду, жив у Львові без засобів до життя.

БАНДИТИ.

Два замасковані бандити вибили шиби в вікні хати Фр. Вуйцика в Сокільниках біля Львова. Стероризувавши Вуйцика револьвером і крісом, забрали в нього 13 зл. Ті самі бандити забрали опісля 28 зл. у Марії Ґленьової.

ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ СУДОМ ЗА ПІСНЮ ПРО ДАНИЛИШИНА І БІЛАСА

ЛЬВІВ. — Перед польським судом розпочалася дня 17 листопада розправа проти 7 молодих Українців зі села Селиськ, повіт Бібрка. Всі у віці від 17 до 20 літ життя. Обвинувачені: Степан Прийма, Володимир Дубровський, Дмитро Прокопів, Ілько Ганець, Степан Гринів, Василь Цембровський.

Акт обвинувачення закидає першому обвинуваченому, Степанови Приймі, що він написав пісню про Данилишина і Біласа, яка, згідно з актом обвинувачення, мала на меті похвалювати напад на почту в Городку Ягайлонськім.

Іншим підсудним закидують, що вони відписували цю пісню, намагаючися розповсюднити її якнайширше. У висліді, як твердить далі акт обвинувачення, на основі поліційних зізнань, ціле село Селиська співає тепер цю пісню на мельодію „Ой чия то хата з краю". Крім того акт обвинувачення закидує Олексі Приймі, Дубровському, Прокопову, Гриневу і Ганецеви, що вони поширювали бойкот проти місцевого посесора садів, Мордка Ерліха, а тим людям, що, не зважаючи на їхні накликування, ходили за марний ґріш (1 злотий) рвати яблока, вибивали вікна, упереджуючи про це бойкотованих окремими картками. У висліді вибили кільком мешканцям Селиськ вікна, а І. Бокасови вирвали навіть віконні рами. Цембровському акт обвинувачення закидує, що він, маючи в селі варту, нарочно зійшов з неї і пішов додому, щоби таким чином уможливити згаданим обвинуваченим биття шиб.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС НА ВОЛИНІ.

КРЕМЯНЕЦЬ (Волинь, Західня Україна). — В грудні відбудеться тут перед польським судом голосна розправа проти 31 учнів середніх шкіл міста Кремянця, обвинувачених за те, що належали до Орґанізації Українських Націоналістів. Обвинувачені є у віці від 15 до 20 років. Деяким закидають, що вони серед учнів кремянецького ліцею, української ґімназії, православної духовної семинарії, самоурядової польської ґімназії і торговельної школи зорґанізували 11 гуртків орґанізації „Юнак" і провадили серед них орґанізаційну роботу, яка полягала в тому, що читалося „Літературно-Науковий Вістник", ґазету „Український Голос" та журнал „Вогні" і писалося на підставі прочитаного реферати під наголовком „Політогляди". В часі трусу поліція знайшла ті „Політогляди" і це послужило тлом до цього процесу. Слідство ведено півтора року.

ПОШАНУВАЛИ ПРОФЕСОРА БОБЕРСЬКОГО.

ЛЬВІВ. — Дня 22 жовтня відбувся на личаківськім передмістю концерт у честь проф. Івана Боберського з нагоди його 60-літніх народин. На програму свята зложилися: реферат про проф. Боберського, потім на переміну деклямації, вокальні точки і танки. Подібне свято відбулось і в Клепарові. Ними хочуть пригадати громадянству величезні заслуги, які проф. Боберський положив на полі українського спорту.

В ЕСПАНІЇ ПОЧАЛАСЯ КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ.

МАДРИД. — Крайні консерватисти почали револьту проти революційного уряду. Револьта почалася в північно-східній частині. Револьта зазначується кровавими сутичками та великими маєтковими шкодами.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЮВИЛЕЮ ПРОФ. ШЕЛУХІНА.

ПРАГА (Чехословаччина). — Українська іміґрація в Чехословаччині готується влаштувати ювилейне свято з приводу 50-ліття літературної, громадської і наукової праці проф. С. П. Шелухіна.

КОЗАЦТВО ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ГОЛОДУ.

ПРАГА. — Козацькі іміґрантські орґанізації: Союз Кубанців у ЧСР, редакція журналу „Дон" і Товариство Студій Козацтва влаштовують маніфестаційне зібрання зприводу голоду на козацьких землях. На зібранню буде виголошений реферат про совітську політику на окупованих землях.

ПОМЕР І. В. ІВАСЮК.

ПОДЄБРАДИ (Чехословаччина). — Дня 5 листопада поховано І. В. Івасюка, лектора Української Господарської Академії. На могилі виголосили промови ректор, професори й інші. В промовах підкреслено те, що Покійний був милим і добрим товаришем, чесною людиною, пильним робітником, добрим педаґоґом, цінним фахівцем і діяльним патріотом.

КЛОПОТИ З ЖИДАМИ.

ЛЬОЗАННА (Швайцарія). — Скінчилася перша сесія комітету допомоги жидівським утікачам з Німеччини. Виявилося, що ті держави, які мають мале число тих утікачів, більше не хочуть їх приймати, а ті, які мають їх більше, хотілиб їх позбутися.

БЕЗРОБІТТЯ У ФРАНЦІЇ ЗРОСТАЄ.

ПАРИЖ. — Франція заклопотана, бо давніше вона не знала, що це значить безробіття, а тепер число безробітних збільшається з кождим місяцем.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТОРГИ ЗА УКРАЇНУ

Це факт, що Україна стала тепер актуальним питанням у міжнароднім розумінню. Заключати це можна вже хочби з того, що про неї розписуються ріжними мовами і по ріжних важних політичних центрах. А все головно зприводу того, що знають, що Україна відграватиме надзвичайно велику ролю в хвилі упадку Большевизму, як теж у найближчім світовім конфлікті.

Все те заставило теж і Москву заговорити про „німецьку інтриґу" та ті комбінації, які Москва звязує з плянованим Гітлером походом проти Совітів. Ото вона пускає в світ, що Гітлер готов погодитися з Польщею, і за те, що Польща зрезиґнує з Поморя і Данціґу, готов допомогти їй заняти Україну й дістатися до Чорного моря, а крім того заґарантувати їй ще й доступ до Балтику.

Російські іміґрантські ґазети теж говорять про справу протибольшевицької інтервенції, та про упадок большевицької влади і без інтервенції і разом з тим задумуються над будучністю „единої" неділимої". І вони теж пускаються на всілякі здогади, звязані з дальшою судьбою Росії. І приходять до висновку, що вже при першім протибольшевицькім зриві Україна відірветься від Москви. Вони припускають, що комуністична влада довше задержиться в Росії ніж на Україні й бажали би підготовити в Европі ґрунт під те, щоби відірвана, некомуністична вже Україна була визнана державами світа як властива Росія, а її уряд як властивий уряд Росії, який має евентуально продовжувати війну з совітським урядом у Москві.

Пишуть також, що Німеччина перед приходом Гітлера до влади була за неподільність Росії, а за Гітлера змагає до розбиття Росії, щоби в той спосіб поширити свої господарські сили на Україну, а її землями окупити зворот Поморя й Данціґу, а навіть Шлеську. Пишуть по російських ґазетах, що Німеччина була би ще й тепер за неподільність Росії, але є такі великі держави, які є за поділ Росії, а тимсамим і за відірвання від неї України.

Оті всі комбінації жахають у першу чергу наших історичних ворогів. Їм дуже важко погодитися, що Україна стає одною з найактуальніших світових проблем. А для нас це час дуже уважної обсервації того всього, бож і з того треба вміти витягати якісь висновки. А ті висновки повинні змагати до того, щоби ми не давалися втягати в комбінації, які є в інтересі чужих, а думали по свому, свої сили будували і на них рахували.

ІСТОРИЧНИЙ ПОХІД МОСКВИ НА ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНИ

(Реферат, виголошений п. В. Кедровським на Шестім Конґресі Обеднання).

(2)

II.

Аналіза переяславського договору показує, що за Україною залишилися всі ознаки й права суверенної держави, а саме: 1) точно була окреслена територія, був нарід, що заселяв ту територію, свій уряд, власне військо, адміністрація, законодавство, суд, фінанси, митниці, незалежна економічна політика, право дипльоматичних зносин з чужоземними державами та право заключення міжнародних договорів з незначними обмеженнями, а також автокефальна церква, незалежна від московської. Україна мала своє дипльоматичне представництво в Москві, як Москва мала своє представництво на Україні, а зносини між Україною й Москвою переводилися через московське й українське міністерства закордонних справ, яке на Україні називалося канцелярією ґенерального писаря (те, що в Зчучених Державах секретар стейту), а в Москві називалося посольський приказ, а потім колеґією закордонних справ. Та суто-імперіялістичне московське правительство незабаром по переяславській умові почало виявляти аґресивні наміри, намагаючись нищити права України як самостійної держави. Така політика Москви відразу викликала опір зі сторони України й українські вожди почали шукати для України таких нових міжнародних концесій, які забезпечувалиб їй суверенітет більше, ніж союз з Москвою. Яскравим виявом такої політики були союз гетьмана Богдана Хмельницького з шведським королем Карлом X; Гадяцька умова гетьмана Виговського з Польщею в 1648 році; союз гетьмана Петра Дорошенка з Турками; союз гетьмана Мазепи з Карлом XII, шведським королем, заходи гетьмана Пилипа Орлика у Франції та в інших державах, де він шукав підтримки для реституції української державности.

Тимчасом Україна крок за кроком тратила свою самостійність, а Московщина ріжними способами все більше й більше прибирала Україну до рук, знищивши з початку її політичну незалежність, а потім й економічну відрубність. Нарешті в 1764 році Москва скасувала гетьманат на Україні, а в 1775 році та в 1843 й окреме військо на Україні. Крок за кроком були знищені митні кордони й впроваджено московську економічно-фінансову політику на Україні, яка поволі з незалежної української держави обернула українські землі в кольонію Москви.

Тут я не буду торкатися нищення Москвою української культури; про це багато писалося в ріжних українських і чужинецьких виданнях. Для знищення Українців, як окремого народу, московськими псевдо-вченими були продумані ріжні теорії про єдність українського й московського народу: державну, культурну, етноґрафічну й політичну. Були придумані теорії про іміґрацію населення з України на Московщину й з Московщини на Україну, забрано до історії „Росії", себто Московщини, ввесь період Київської Руси, яка творилася й розвивалася незалежно від Московщини, стрінувшись з Московщиною лише тоді, коли Московщина розпочала свій імперіялістичний похід на захід та південь.

Російський історик Д. Мірський приєднується також до цього доводу, бо подає у своїй книжці "Russia, a social history," (by D. S. Mirsky, Edited by G. G. Seligman) таке: стор. 80: Before the great religious and social movements of the Polish period, the Ukrainians were a loose congeries of provincial communities with no conscious unity, except a vague sentiment of being "Russian" that is to say Greek Orthodox and different from the Latins. The Kozak period gave them the consciousness of a nation, but only a fraction of it was actually embraced in the autonomous Kozak state. This "statelessness" of the Ukrainia nationality stands sharp contrast with the intensely imperial character of the Great Russian nation.

The rural commune, as it developed in Great Russia, never established itself among the Ukrainians, except where there was direct Great Russian influence. The Ukrainian village community (Hromada) was a looser and freer form of organization. There was room for more individualism inside it, and its collectivism was less coercive.

Стор. 81: Ethnologically the Ukrainian is very different from the Great Russian, in spite of the unquestionable sentiment of close kinship that exists between them, the Ukrainian being more "European" and more "Slavonic." In the Carpathians the ethnological and linguistic transition from Ukrainian to Pole and Slovac is very gradual, the Slovaks in cultural having much in common with the Ukrainians. The Ukrainian-Rumanian frontier, too, is by no means clear cut, the population of such northern Moldavia being obviously Rumanianised Ukrainians.

Стор. 82: Ukrainians, as also White Russians, contain more specifically "Slavonic" elements, than does Great Russians. Both Ukrainian and White Russian (like most of the other Slavonic languages) have, for instance, preserved the old Slavonic names of the months, while Great Russian knows only the Roman names, naturalised by the church. Ukrainian folklore (especially that of the Carpathians and the forest belt), preserved in its poetry and folkritual much that can be assigned a pre-Russian origin, while in Great Russia it presents many features in common with the Finno-Ugrians.

Стор. 231: The Ukrainian Hetmanshchina preserved it autonomy till 1764. Though its independence was greatly curtailed by Peter, the country remained culturally and economically quite distinct from Great Russia, and for a long time Ukrainian influence was stronger there than Muscovite influence in Ukraina.

A systematic Policy of Russification and assimilation was started by Catherine II, who put an end to the Hetmanate and the military organization of the Kozaks.

Татарське лихоліття той похід припинило, але потім Московщина його відновила, коли московські царі переняли на себе спадщину татарських ханів, впровадивши в себе татарсько-монґольську державну систему з її докональною централізазацією й абсолютизмом хана, властиво московського царя. Вже старий княжий Київ у XII. століттю впав жертвою московського імперіялістичного походу, коли Андрій Боголюбський зруйнував українську столицю так, як потім її не руйнували навіть орди Чинґіз Хана. Та досить довго Московщині забрало часу нищення української державности та уніфікації України з Москвою. Та вже цар Петро Перший, загнавши українські військa далеко на північ, покорив: Ліфляндію, Курляндію, Естляндію, частину Карелії та Фінляндії. Потім на півдні й на сході він при помочи українського війська й спираючись на Україну, як на економічну та оперативну базу, захопив великі приазійські простори. Цей імперіялістичний похід був продовжений царицею Анною й закінчений Катериною II-гою. Петро Перший з українсько-московським військом прийшов походом аж до Персії й тим означив шляхи дальшого московського імперіялізму в цьому напрямку. Йдучи в тому напрямку, Катерина II-га та Олександер Перший прилучили до Росії Грузію, потім Олександер II-гий завоював Кавказ, Туркестан, Кокан, Бухару й Хіву. Цар Микола Перший поширив московське панування на Далекий Схід аж до ріки Амуру. Далі йшло прилучення Криму, Польщі, Литви й т. д. до Росії, спираючись на українські збройні сили та на Україну, як на економічну й оперативну базу.

(Далі буде).

МОТОВИЛІВКА

Памяті сотника Січових Стрільців, Федя Черника.
(В 15-ліття).

Бравурною побідою під Мотовилівкою вирішувало Січове Стрілецтво боротьбу за Київ.

Але й заплатило за цю побіду дороґу ціну. Зложило на вівтарі Ідеї Незалежности душу Стрілецтва — сотника **Федя Черника.**

„Кому у нас затяжко — хай скаже це отверто й покине нас. Дамо йому ще й грошей на дороґу. Воліємо сотню певних як тисячі нездецидованих".

Ось так розумів Він стрілецьку орґанізацію. В такій атмосфері творилось тоді ядро української збройної сили.

Хто не був тоді у Білій Церкві, хто не бачив цих фанатиків нашої державности й незалежности — цей не може уявити собі, як повинна виглядати українська армія.

Але й не може уявити собі тієї примарної траґедії, яку на сцені подій на Україні переживали тоді Січові Стрільці. Найшовшись між двома силами, станули перед альтернативою: кудою йти?

І здецидувались так, як диктував наказ хвилі й проґноза будучности.

* * *

На площі вправ вистроєні стрілецькі сотні. Віцеміністер військових справ, ґенерал Ліґнав, переводить інспекцію. Пробує й пістаршин та стрільців. Але й ці виконують вправи й тактичні завдання скоро, вміло, прецизно. „Стара російська ґвардія хай сховається перед вами" — сказав захоплений ґенерал.

А потім — обід у старшинському зібранні. Піднімається ґен. Ліґнав. „Ясновельможний Пан Гетьман прислав мене привитати вас, найбільш здисципліновану формацію нашої армії. Ясновельможний Пан Гетьман казав спитати вас, чи в цю грізну для України хвилю може він бути певний за вас".

Встає полковник Коновалець. „Від імени Січового Стрілецтва дякую за привіт. Прошу передати Ясновельможному Панови Гетьманови, що в цей грізний для України момент Січові Стрільці підуть беззастережно за тим, хто буде за незалежність Української Держави, і підуть проти кожного, хто він не був би хто буде проти незалежности Укаїни".

На обличі ґенерала замітне зніяковіння. Прикра мовчанка, напруження, констернація.

Бо над нашими головами завішувала вже тоді історія наче меч Дамокля — маніфест про федерацію.

А незабаром виходила перша сотня на Білу Церкву. На чолі першої валки вирушив на Київ сотник Черник.

* * *

Морозний листопадовий ранок. На краю мотовилівського ліса лопотять стрілецькі скорострили. Ворожі добровольчі відділи обходять рідку стрілецьку розстрільну.

Далековидом обсервує ворожі лави сотник Черник. Вибирає догідне місце для удару. Як під Веречками, на Маківці, під Семиківцями, на Лисоні — він не знає відвороту. Знає один стрілецький наказ: вперед! Зривається і...

Та не судилось. Ворожа куля замкнула уста.

І пішла стрілецькою розстрільною сумна вістка. Сколихнула усіми. В пароксизмі невимовного болю, жалю й пімсти — зриваються. Не було пощади. Вісімсот ворожих трупів вкрили побоєвище. Побіда!

„Ми виделі перед собою стройние ряди — русскій мужік не в состояніі так ідті" — сказав після бою під Мотовилівкою командір ворожих частин, полк. Кирпічов, в інтервю кореспондентови київських „Последніх Новостей".

І справді. Так могли йти у бій тільки ті, у кого душею був сотник Черник.

* * *

Що це за сумне свято в Киві? Чому від ранку гомонять дзвони, виграваючи жалібну мельодію? Куди йде військо, процесії, лине ввесь Київ?

Перед двірцем вистроєні стрілецькі сотні. Вулиці й тротуари залягли Київляни. Заїздить поїзд. Орхестра грає гимн, схиляються прапори. Знімають шіснацять залізних домовин — сотника Черника й Миколи Загаєвича та їхніх стрільців. Вкладають на ляфети.

Рушає сумний похоронний похід. За домовиною сотника Черника веде стрілець його коня.

Зболілі йдуть стрілецькі отні.

* * *

„Від батьків і матерей, що х кинули ви й пішли у бій за Україну, що не бачитимуть вже вас ніколи — прощаю вас. Приношу вам від них грудку землі — хай вона приголубить вас рідним, материнським теплом та скаже вам, що вся Україна плаче за вами"... Це член ґалицької делеґації на Трудовий Конґрес, посол Тимотей Старух, прощає поляглих.

Жахливий, розпучливий стогін пронизує повітря й жалібну тишину. Це дівчина сотника Черника вмліває...

З душею Січового Стрілецтва кладуть у могилу і її душу...

* * *

У Київі над кручею виросла спільна могила — могила Стрілецтва. Віє вітер знад Дніпра й на ніжних, похилених березових вітках виграє тужливу, жалібну мельодію вічної траґедії України.

П. Сагайдачний.
(„Новий Час").

Анґелос Влахос.

ВЕЧЕРНИЦІ ПАНА СУСАМАКІСА

(З новогрецького).

(3)

— Аґа! — промимрив Юрко з кута.

— Мовчи! — скрикнув батько, а потім знову додав спокійно:

— А навіщож, добродійко, маєш на собі цей одяг від пятої години?

— А якжеж я потім зашнурувалася би після їдження?

— Якжеж зашнуруєшся тепер, як переодягнешся?

— Або я знаю? Тому то саме так мучать мене ті забави.

А після хвилини мовчанки додала:

— Або може не йдім, Дмитрусю, ах! Якжеж я зможу тепер переодягтися!

— Дурниця! Я тобі поможу.

— Того ще треба, щоби ти помагав мені! От краще поглянь, як там на дворі: зимно, болото?...

— А то нам до чого? Таж не підемо пішки. Ах! дивіть! Я забув замовити фіякра!

— Тим краще! Хай чорт побере твого Сусамакіса!... Що йому стрілило до голови тепер владжувати забаву?!

Алеж жіночко, не ялося щось такого робити! Супроти Сусамакіса маємо якісь зобовязання. Таж ми до деякої міри оженили його. Нині роковини його шлюбу, тому будь-що-будь треба піти. А щодо фіякра, пішлемо Федька й він спровадить його в пору. Фіякри стоять недалеко відси.

— Ах, якжеж ти мучиш мене, Дмитрусю, — відповіла, нарікаючи, пані Пардалосова. Взяла свічку та пішла в свою кімнату.

— Ви підете спати, як лише перемобите лекції — сказав батько до хлопців. — А затямте собі: не бийтеся мені знову, бо... Лише стільки кажу вам.

Хлопці взяли свічку та пішли нагору, до своєї кімнатки. Батько нахилився до сходів і крикнув:

— Федьку!

— Слухаю, прошу пана!

— Йди-но замов фіякра!.. За пів години!...

— Скажи йому, щоби скочив також узяти мені рукавички... число сім і пів... білі! — крикнула зі своєї кімнати пані Евфрозина.

— Гарна історія! То тепер пригадала собі, щоби взяти рукавички, добродійко?

— Якось призабула!... То щож маю тепер робити?

— Кінець світа! — засичав чоловік і передав приказ слузі. Цей відповів голосно:

— Добре! Зараз...

Та зтиха сказав зовсім без пошанівку:

— Гарні пани, їй Боґу! Нема що говорити!... В таке болото, в таку хляпавку біжи купувати рукавички та замовити фіякра!

4.

Пан Пардалос увіходить до спальні та пробує зодягнутися. Та це показується неможливим, бо його товстелезна жінка закидала кімнату сукнями, спідницями, хустинками, ґорсетами та ріжними приборами жіночих строїв. Тому складає свій одяг, забирає зеркальце, свічку й іде до канцелярії, щоби там переодягтися. Та небаром пригадує собі, що він необголений і що треба обголитися, заки переодягнеться. Тому йде знову до спальні, відчиняє та знову зачинює двері серед протестів пані Пардалосової, яка нарікає, що перестудить її, потім вертається з бритвою та іншими причандалами. Нараз пригадує собі, що треба йому теплої води. Одначе знає, що вже пізна пора та що вже нема часу пригрівати воду, вдоволяється холодною, намилює лице й бороду та мимрить під носом:

— Знову дістану флюксію, що прийдеться збожеволіти! Та що робити, що робити?

І вже готовився прикласти бритву до лиця, аж тут раз і другий задзвенів дзвінок і рівночасно відчинилися двері.

— Чи то ти, Федьку? — питається Пардалос і перехиляє трохи намилену фізіономію крізь двері.

— Ні, прошу пана! — відповідає знадвору голос наймички. — Тут є один пан... має щось панови сказати.

— Хай прийде іншим разом! Я тепер не маю часу!

— Мусить конче тепер бачитися з паном, — відповідає за кілька секунд наймиччин голос.

— Кара божа! — каже до себе нещасний Дмитро, а що не може зробити щось іншого, змиває мерщій мило з лиця та виходить з канцелярії. Тимчасом нічний гість іде сходами наґору.

— Пані Тараханова — каже з усміхом той, що прийшов — присилає панству ключ від своєї театральної льожі на нинішній вечір... коли панство позволять...

— Щиро дякуємо, приятелю, щиро дякуємо, та ми вже запрошені на забаву — відповідає змучений Пардалос і старається усмішкою надати приємний вираз свому сердитому лицю.

— Ах, так! Моє поважання. Добраніч!

— Моє поважання. Прошу кланятися панству Тараханам.

І входить у канцелярію, гнівно бурмоче:

— А то вибрала добродійка і день і пору, щоб прислати ключ!

— Хто то був? — відзивається зі спальні пані Пардалосова.

— Пані Тараханова присилала нам ключ до своєї льожі.

— Що за ласка! Коли дощ або сніг паде, пригадує собі нас. Якіж ми вдячні!

За хвилину знову кричить:

— Чи скоро будеш готовий, Дмитре?

— Та де там скоро, душенько! Я ще не обголився. Крім того я не бачу добре тай змучився.

— Ах, бідненький! Ходи сюди! Тут більше світла.

— Там? А деж я там розташуюся? В повітрі?

— Ходи! Ходи лише, я зроблю тобі місце. Я вже скінчила. Ще лише ковнірець маю заложити.

Пардалос, зворушений подружою запопадливістю пані Евфрозини, бере знову світло, зеркальце та навпів обголений переходить до спальні. Там застає паню Евфрозину, що розгосподарилася перед зеркалом при чотирох свічках і з трудом силується позапинати на шиї чорну аксамітку, на якій висить золотий медалик, що опадає на бюст.

— А деж я маю сісти? — відзивається нещасний Пардалос, бо не бачить вільного місця перед зеркалом.

— Ходи, не марудься! — відповіла жінка. — Лише хвилинку! Завяжи мені цю аксамітку, а лишу тобі ціле те місце вільне.

(Далі буде).

НА ДОПОМОГУ РІДНІЙ ШКОЛІ

Громадяни! Серед повені покликів і відозв усяких установ до жертвенности на ріжноманітні потреби, яких вимагає наше щоденне національне життя, серед мобілізування настроїв для звичаєвих дарів, — кидаємо ми, представники Рідної Школи, і наш голос: **дайте Рідній Школі змогу передержати до традиційної збірки — коляди.**

Знаємо важке матеріяльне становище нашого народу: розуміємо, що є безліч місцевих потреб; відчуваємо, що частина громадянства обтяжена всякими зобовязаннями. Але теперішній стан Рідної Школи незвичайно загрозливий. З приводу поширеної й видатної діяльности Рідної Школи на місцях, з приводу зменшення допомоги від наших братів з Америки, — зменшуються грошеві вплииви до каси Централі. Внаслідок того зростало би обдовження. Щоби до нього не допустити — каса Централі пильнує точного сплачування зобовязаня супроти фінансових і суспільних установ, бо не сміє втратити в них кредитового довіря.

А живі люди? А ті працьовники, що свої сили віддають Рідній Школі? — Їм виплачується дрібними частинами тепер, у листопаді, за вересень. І якже можна жити при таких умовинах?! Ще місяць, два — але не безнастанно. Місячні видатки Централі, стиснені до можливо низьких границь, доходять до 14,000 зл. (на львівські школи Р. Ш., підмоги; відсотки й адмдністрацію), а нормальний прихід 6—8 тисяч злотих. Без Централі нема Товариства.

Щоби відтяжити нашу відповідальність, наше сумління, ми моглиб обмежитися на звичайне ствердження такого стану й завізвати громадянство до сповнення свого обовязку супроти нашої надійної молоді. Але Рідна Школа така цінна установа, з такими заслугами, надбання й будучими завданнями, що ми благаємо Вас — вислухати наш голос. Ми бажали би в цей час порушити не тільки мізкові клітини, але й струни Вашого серця, щоби голос Вашого громадського сумління затремтів, щоби рука простяглася з видатним даром, щоби втихомирився Ваш внутрішній неспокій.

Крихітка жертвенного почуття, дрібка обмежень у щоденних особистих вимогах уможливить Рідній Школі істнування та бодай наполовину нормальну працю.

Це наш голос прохання й остороги. Доля Рідної Школи у Ваших руках.

У Львові, в листопаді 1933.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:

о. Олекса Базюк, І. заст. гол.; **Дмитро Великанович,** II. заст. голови; **д-р Мирон Коновалець,** секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З ювилею на ювилейний дар.

Дня 19 листопада відбулися збори тов. Укр.-Амер. Городянок. По зборах вручено дарунки від товариства двом членицям: п. Вишиванюк і п. Бойко, котрі обходили 25-літній ювилей свого вінчання. Також члениці постаралися про перекуску і справили ювиляткам забаву, яка була для них несподіванкою. Настрій був дуже гарний і члениці забавлялися до пізної ночи. До загальної веселости причинився немало п. Корикора, що грав і приспівував зібраним до танцю.

Ювилятки, зворушені несподіванкою, подякували товариству за честь і дарунки, а пані Бойко сказала коротку бесіду, бажаючи товариству дальшого розвитку, збільшення членів та успіхів у праці на народній ниві.

При тій нагоді не забули присутні і за нашу письменницю Ольгу Кобилянську і зложили $5.00, які секретарка вислала на її адресу разом з желаннями з нагоди 70-тих уродин нашої письменниці.

О. Ш.

КЛІВЛЕНД, О.

Свято **Подяки.—Драматичний Гурток.**

Заходами Злучених Українських Орґанізацій улаштувала наша українська громада дня 30 листопада, згідно з американським звичаєм, Свято Подяки — "Thanksgiving Day".

Спільна вечера, яку приготовили наші громадянки-Українки пп. Розоміло, К. Ґабрівська, А. Піх і Н. Степаник, відбулася дуже врочисто. Підчас вечері виголосив д-р Льонгин Цегельський промову на тему нашого міжнароднього положення та про вигляди на будуче України.

Шановний бесідник пригадав нам минулі часи на Україні, згадав про зрив Українців в Галичині дня 1 листопада 1918 року і про те, що ми мусимо робити спеціяльно тепер, коли Америка визнала совітську Росію.

Промова була інтересна і присутні були дуже вдоволені. Д-р Цегельський заявив, що за яких кілька тижнів вияснить докладніше наше становище до Зеленого Клина і т. п.

По викладі артист п. Петро Ґурський заспівав пісню „Замовкли бандури", а також „Гандзю" і „Ярему", та виголосив деклямацію про артиста, чим розвеселив зібраних, котрі потім нагородили його гучними оплесками.

На забаві головував адвокат п. О. Е. Малицький, предсідник Злучених Орґанізацій, котрий також підніс, щоби не забувати за старий край. Потім пп. Ґацівна і Кальницька зібрали разом $21.45, котрі вислано до Обєднання.

Представники Злучених Українських Орґанізацій цею дорогою дякують згаданим паням за прилагодження смачних страв, а п. М. Розоміло також за прикрашення столів цвітами, за що вона не жадала заплати.

Разом з тим подаємо до відома, що заходом Злучених Українських Орґанізацій зорґанізовано Драматичний Гурток, із самих кращих артистів, під проводом Петра Ґурського, артиста Київського Театру. Ґурток істнує під назвою „Український Народній Театр". Дав уже дві вистави і зискав собі признання в Клівленді й околиці.

С. Г. Паливода,
секр. Злуч. Укр. Орґанізацій.

DETROIT, MICH.

Ukrainian Radio Program.

While scanning over the programs on the Radio Page of the "Detroit News," I was surprised, as well as pleased, to see that a "Ukrainian Program" was to be given. Then I noticed that it was a daily presentation over Radio Station WJBK from 1:30 to 2:00 P.M.

Detroit seldom had the pleasure of listening to a Ukrainian program. It was usually on a Sunday, perhaps every other month or so, that some Ukrainian choir gave the public a presentation. While other nationalities had programs on the radio every day, the Ukrainians did not.

However, Mr. and Mrs. Szustakevich took it upon themselves to give Detroit and Hamtramck, and surrounding vicinities, a Ukrainian half hour of entertainment. Through hard work, they were able to do this. But, I think it would be impossible for them to continue their fine work alone without the financial aid of Detroit and Hamtramck Ukrainian business men and professionals. It would be profitable for our businessmen to help keep this fine program on the air. There are two important reasons why. First, they would help keep in Detroit a beautiful program consisting of Ukrainian songs, music, news, cooking recipes etc. The second reason why, is that the businessmen could advertise their goods. They could show to the City of Detroit that they are interested in the Ukrainian people, and that they want them to be their customers.

There is such a fine feeling to the Ukrainian people when, picking up an English newspaper, and turning to the radio page, they see "Ukrainian Program." So, businessmen, advertise your goods on the Ukrainian program and give to the public an hour of good, clean Ukrainian entertainment!

Члениця 94 від. У. Н. С.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧЕРВОНІ ГАДЮКИ.

Хто глядів на те шумовиння, що перешкаджало українським робітникам у Ню Йорку протестувати проти червоної Москви, цей вже знає, хто це є тепер паном на Україні. І тому бере кождого сина нашої України така страшна лють на тих перевертнів з „У. Щ. Вістей", що так по собачому служать катам України.

І пригадуються мені тут, глядячи на тих яничарів, слова Т. Шевченка:

.... заснула Вкраїна,
Буряном укрилась, цвіллю зацвила,
В калюжі, в болоті серце прогноїла
І в дупло холодне гадюк напустила,
А дітям надію в степу оддала.

Та прийде час і, як заповідає Шевченко, „недолітки підростуть" і відплатяться стократно катам України і виметут з нашої землі оте яничарське кодло, отих гадюк поганих. А я їх добре знаю, бо і сам був колись їх симпатиком 4 роки.

М. Сук.

БОРОНІМ УКРАЇНСЬКУ ПІСНЮ Й УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ.

Дня 16. листопада слухав я спів російського хору під проводом п. Кибальчича, який співав зі стації WEAF. Я чув уже нераз спів того хору на радіо й завважив, що він співає й українські пісні, але заповідає, що це українські пісні. Та тим разом почув я, як заповіджено, що російський хор відспіває російську пісню „Бандура", аранжовану діріґентом Кибальчичем.

Зараз по співі я написав лист, у якім висказав своє обурення зприводу того, що „Бандура" є українька пісня і і скомпонована українським композитором Г. Давидовським. На те я дістав негайно від „Нешенел Бродкестінґ Компані" відповідь, у якій вони просять вибачення за помилку і запевняють, що таке на будуче не повториться.

Подаю це до відома нашої молоді, щоби вона знала, як поступати в таких випадках, коли нашу штуку присвоюють собі чужинці.

Вол. Гвоздевич,
студент 2-го року гайскул в Ансонії, Конн.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою).

(30)

Прок.: Чому Барановський так нагло хотів виїхати до Відня?

Свідок: Я не казав, що він хотів нагло.

Прок.: Ні, ви це твердили!

Свідок: То прошу це спростувати, це неправда.

Прок.: Як дійшло до того, що Барановський стрінувся з Соханським? Чи Барановський про це просив вас?

Свідок: Ні, але справу Барановського вважав я такою важною, що просив Соханського, щоби він з ним побачився.

Прок.: Якою мовою говорив до вас Барановський?

Свідок: Польською.

Прок.: А до Соханського?

Свідок: Українською.

Прок.: Вас це не здивувало? Які з цього заключення випливають?

Свідок: Я це беру на карб зденервування Барановського.

Прок.: То вживання своєї мови є обявом зденервування?

Свідок не дає відповіди.

Дальше прокуратор ставить низку запитів, з яких випливає, що Барановський давав тільки загальні інформації.

Свідок доказує, що Барановський давав усі інформації і що він працював щиро.

Прок.: Чому Барановський подавав тільки загальні інформації?

Свідок: Бо Барановський не мав тоді ніякого приділу в ОУН. Він використував старі знайомства і дiставав інформації.

Прокуратор подає ріжні факти, затаювані Барановським, і питає свідка: Чи то не змінить вашої опінії про Барановського?

Свідок: Ні — не змінить.

Прок.: А це, що заподав староста Ґаляс, не змінить вашої думки відносно Барановського?

Свідок: Ні — не змінить. Заподання Ґаляса не всі вірні; видно його память заводить.

Прокуратор вичислює дальші факти і цитає: А й чи те не зміняє ваших поглядів відносно Барановського?

Свідок (рішучо): Ні!

Прок.: Барановський вже весною 1931 р. знав про підготовку Гнатова до ріжних актів, а поліції сказав це щойно осінню. Чи й те не змінює вашого погляду?

Свідок: Ні, але при тій нагоді хочу вияснити деякі справи, а саме ролю Барановського в ОУН. Барановський не мав офіційного посту в ОУН, відколи став конфідентом.

Прокуратор (перериває) — Ми це знаємо з зізнань Барановського.

Свідок: Так, але це я говорю на підставі моїх власних відомостей. Барановський був нечинний в ОУН і міг бути кожної хвилі покликаний до слуби в орґанізації і тому був дійсно добрим матеріялом на конфідента.

Прок.: Чи як аґенти шукали Гнатова, Гнатів був на терені Дрогобиччини?

Свідок: Так!

Прок.: Лише Радонь зізнав інакше.

Свідок вияснює ту справу.

Прок.: Як довго Коссак сидів в 1931 р. в арешті?

Свідок: Два тижні.

Прок.: Чи як виявилося, що Коссак є такою великою фіґурою, його врешті арештовано з великим накладом матеріяльних і інтелектуальних сил, а в руках Барановського був револьвер, яким убито Голувка, чи міг Чеховський без повідомлення вас позволити продати револьвер?

Свідок: Я думаю, що міг, бо він не був зобовязаний про це говорити мені.

Прок.: Як Кухарський довідався від Барановського про те, що він сказав Чеховському, про револьвер, запитав вас чи ви про це знаєте? А чи ви притакнули?

Свідок: Стверджую дуже рішучо, що в часі розмови з Кухарським і Соханським вони мене ніколи про це не питали. Оба ці панове минаються з правдою, як говорять, що я говорив тоді „так".

(На салі сильне порушення).

Дальше ставить питання д-р Шурлей. Чи ви в розмові з Чеховським говорили про справу Голувка?

Свідок: Так.

Д-р Шурлей: Чи з тої нагоди міг Чеховський вам не згадати про знаряддя морду?

Свідок: Міг не згадувати, бо боявся певно, що після видачі револьвера прийде гострий курс і приказ арештувати Барановського, а він Барановського дуже цінив.

(Далі буде).

ПОСИЛАЙТЕ „СВОБОДУ" НА УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.

Прочитавши **„Свободу",** не марнуйте її, не викидайте, а **вишліть нашим селянам на Закарпатській Україні,** бо вони вас цього просять. Пишіть до Редакції „Свободи", а ми вам подамо село й читальню, куди будете висилати.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори змінені цего місяця, замісць в пятницю, то відбудуться в середу, 13 грудня, в годині 7.30 ввечір, в У. Н. Домі, 181 Фліт ул. Обовязком є кождого члена прибути на ці збори, бо є важні справи до рішення. Довгуючі члени повинні перед новим роком вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Родичі, довжні за свої діти, обовязково цего місяця мають вирівнати залеглости. Члени, котрі виміняли свої грамоти, нехай прийдуть на мітінґ і заберуть свої нові грамоти, а члени, котрі ще не виміняли, нехай принесуть на мітінґ свої старі грамоти і виміняють на нові, які вам кориснійші. — Т. Наконечний, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 3, подає до відома своїм членам, що річні збори відбудуться в четвер, 14 грудня, в годині 7-мій ввечір. Обовязком є кождого члена явитись на означений час, бо маємо багато скпав, котрі були відложені на ці збори. Буде справоздання уряду і вибір уряду на 1934 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свій довг. На мітінґу буде виміна грамот і приймання нових членів. — Мих. Голубець, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Сестр. Пресв. Богородиці, від. 33, повідомляє своїх членкць, що річні збори відбудуться в четвер, 14 грудня, в годині 7-мій ввечір. Проситься всіх членкць прийти точно на означений час. Буде вибір уряду на 1934 рік. Котрі члениці бажають виміняти свої грамоти, нехай принесуть сво старі грамоти на мітінґ. Проситься членкць, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, або мають знакомих, котрі ще не є членами У. Н. Союза, привести їх на мітінґ і вписати в члени. — А. Олійник, предс.; К. Подлецька, кас.; А. Дзюрдзевич, секр.

ПЕРСЬКА ЛЮБОВНА МОВА.

Коли жінка в Персії пішле чоловікови грушку, то це значить: Можеш надіятися. Перо: Не турбуйся, будеш узгляднений. Трохи землі: Занехай наперед твою теперішню любов. Трохи лену: Гніваєшся на мене? Фасолю: Жура про тебе не дає мені спання. Золоту нитку: Чому не бачу я тебе? Огірок: Моя суперниця доводить мене до розпуки. Маслину (оливку): Радше хотілаб я тебе бачити мертвим, ніж невірним. Цибулю: Приходи скоренько в мої обійми. Фігу: Розпоряджай мною, як сам собі бажаєш.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SOVIET LINKS REICH IN UKRAINIAN PLOT.

Hears Rosenberg Fostered a Separatist Movement Backed in the Region.

HOLDS DANGER IS PAST.

S. V. Kossior, Member of Political Bureau, Says Situation is Well in Hand.

MOSCOW, Dec. 2.—Stanislav V. Kossior, a member of the Communist Political Bureau, in a speech before the plenary session of the Ukrainian Communist party, revealed a separatist movement in the Ukraine. M. Kossior linked the strong nationalist movement that has been present in the Ukraine for several years with international events.

He cited the testimony of a former leader of the movement, Ottoman Bukchovani, an emigre who returned to the Ukraine clandestinely and who said:

"In the latter part of February of this year I was informed by Bondrifsky [another member of the group of Ukrainian separatists] that Susko said he had had a conference with Alfred Rosenberg [head of the foreign political bureau of the German Nazis], during which he was informed that Germany would take a firm anti-Soviet stand in an attempt to form a coalition with France, England and Poland as a bloc against the Soviet Union.

Tells of Rosenberg Plan.

"Rosenberg held that Ukrainian military organizations must develop action against the Soviet Union, since the advent of Hitler to power provided favorable circumstances for a separatist movement in the Ukraine."

Circumstantial evidence apparently is on the side of this story, as a few months later Dr. Alfred Hugenberg, as German Minister of Economy and Agriculture, proposed at the London Economic Conference an idea that was generally taken to mean that Soviet territory should be redistributed.

The Hugenberg plan, as it is understood here, was to give the Polish Corridor back to Germany in exchange for which Poland would get the east bank of the Dnieper River and an outlet through the Black Sea. France, Britain and Germany would get spheres of influence in the rest of the Ukraine.

Lanzinsky, another Separatist, said at his trial:

"The purpose of the Separatist movement was the destruction of Soviet construction in the Ukraine and the establishment of a separate government [a bourgeois democratic republic]. This was to be done by the formation of a national bloc with an armed uprising as a signal for foreign intervention and concerted action by factions at home and abroad."

As in all Soviet "shortcomings," the mistakes, errors and causes of the situation have been fully exposed and the situation is now well in hand, M. Kossior said. That the Ukraine is no longer in danger of splitting off from the Soviet Union is obvious, not only because of the amount of publicity given to the exposure of plots there but because of changes in the Ukraine and changes in the party membership. Many of the Ukrainian emigres who returned expressed a willingness to help socialism and, it was said, attained positions of importance.

Grain Collections High.

But the most convincing evidence of better order in the Ukraine is in the fact that grain collections there reached 89 per cent of the program in November, as againnst 41 per cent in the same month of last year.

The first rumblings were heard in January, when the central committee of the Communist party decided on a new and stronger policy for the Communist party in the Ukraine. Sounds of further difficulties were heard when an Assistant Commissar of Agriculture and several colleagues were executed because of connection abroad. Early in the Summer the suicide of N. A. Skrypnik, former Commissar for Education in the Ukraine, caused surprise, and an investigation revealed that Skrypnik had been associated with nationalist movement.

The party cleansing in the Ukraine has "washed out" a great part of the party membership, which apparently contained unusual numbers of emigres and persons with conections abroad.

"We have now crushed the separatist movement," M. Kossior said, "but there are still many unexposed enemies of the Ukrainian Republic against whom we must continue to struggle."

(The New York Times, Sunday, Dec. 3, 1933).

LOCAL UKRAINIANS ASSAIL RECOGNITION OF SOVIET RUSSIA.

Send Letter Of Protest To Roosevelt, Asking For Investigation.

Only after a thorough investigation of the "terrible conditions in the Ukraine under the Soviets," should the United States consider recognition of Russia, in the opinion of the parishioners of St. Michael's Ukrainian Church on Blackstone street, who, through their pastor, Rev. V. A. Kaskiw, have sent a letter of protest to President Roosevelt.

Governor Theodore Francis Green yesterday told a delegation of Ukrainians, including Rev. V. A. Kaskiw, Maria Koperniuk, Anna Chaharyn, Stella Malenchuk and Anna J. Chaharyn of this city, that he was "confident the President will not bring about recognition of Russia by the United States without an ageement that will make conditions better for people of the Soviet Ukraine."

Tonight in the parish hall of St. Michael's Ukrainian Church on Blackstone street, representatives of all Ukrainian societies in Woonsocket will assemble to make additional protest against the recognition of the nation which the Ukrainians contend has been mistreating the people of the Ukraine.

The letted of protest from the parish to President Roosevelt, which is signed by Rev. V. A. Kaskiw, reads as follows.

"The time has come when you shall decide one of the most important problems of America's foreign policy: the question of the official recognition by the United States of the Union of Socialist Soviet Republics.

"The Bolshevik dictatorship over Ukraine, from its very beginning up to the present time, has always and without any interruptions whatsoever been maintained by brutal force alone against the will and wishes of the Ukrainian people. And in order to break this opposition, and to quell forever the unceasing struggle of the Ukrainian people to free themselves, the Soviets fostered during the past year this famine which has taken such a terrible toll of human life.

"And therefore, in view of all of these circumstances, we believe that at least from the standpoint of humanity, an investigation of these terrible conditions in Ukraine under the Soviet be immediately undertaken by this proposed Special American Mission.

"Only after a thorough investigation of these conditions—as enunciated by the American Legion and American Federation of Labor, and finally by Ukrainian people—can the question of the official recognition of the Union of Socialist Republics by the United States government be finally decided in accordance with the world renowned American principles of justice and humanity.

"In view of the fact, that the Ukrainian people have repeatedly declared, through their legal representatives, that they do not recognize the Russian occupation of Ukraine nor treaties and obligations entered into by the Moscow government concerning Ukrainian territories,

"And in view of the fact, that under present Soviet Russia oppression the Ukrainian people are unable to express themselves freely upon questions vitally affecting them,

"We owe it to the American government as loyal citizens to call its attention to these facts."

(The Woonsocket Call, November 17, 1933).

P.-T. GROUP HOLDS RECORD MEETING.

Ukrainian Chorus and Italian String Duet Entertain and Awards for Membership Are Made at North School Meeting.

Announcement of membership contest awards, new appointments, and reports of officers featured last night's Parent-Teachers' Association meeting, attended by a record number of 400 members and guests. Following the business session, 30 members of the Ukrainian chorus, dancers and an Italian string duet entertained.

Mrs. George Marshall was named acting chairman of the membership committee in place of Mrs. Darwin Hitt. First prize in the membership contest, a year's subscription to St. Nicholas magazine, went to 8B1, taught by Miss Myrtle Larkin, Second award a subscription to child Life, went to 6th grade taught by Miss Wilda Austin, and honorable mention to 7Bn, Miss Mollie Wagner. Membership in the organization now stands at 154.

The P.-T. A. has given a supply of dishes and spoons to the Home Economics department, it was also reported.

The members os the meeting presided over at by Mrs. C. Harry Snell, voted to hold a card party December 7.

Following the session, the Ukrainian chorus under direction of Rev. M. Kashuba, dressed in their native Ukrainian garb presented several musical selections which were well received. Dances executed by Miss A. Rekrutiak, Miss A. Stryjik, M. Franko, J. Kopek, and Miss Eugenia Kashuba, were also enthusiastically applauded. Domenick Spadea and Cammilla Abatecola entertained with several pleasing selections. Albert Brown, the principal speaker, gave an interesting talk on Bohemian life, illustrating with musical numbers.

(The Evening Telegram, Herkimer, N. Y., Nov. 22, 1933).

RIOT ENDS PROTEST MEETING.

Ukrainians Voicing Objection to Soviet Recognition Egged by Communists; Two to Get Hearing December 2.

A riot call as nearly 200 Communists sought to break up a protest meeting directed against Soviet Russia in the Y. W. C. A. building on Beach street near Barnum avenue yesterday afternoon sent a dozen policemen to the building and resulted in a lively battle between police and Communists it was learned today as two of the alleged agitators were arraigned in City court.

Judge James C. Shannon held the two, Warchmoney Seachuk, 39 of 538 Hallett street, and Corday Saflin, 54, of 1356 State street, in bond of $100 each for hearing Dec. 2 on charges of breach of the peace.

The meeting was called as a protest agaist the Russian government's treatment of the Ukrainian people. The Rev. Andrew Beck, pastor of St. Mary's Ukrainian Greek Catholic Church at 34 Beach street, one of those sponsoring the meeting, said today that Communists gathered in Bridgeport from a number of nearby towns to stage the agitation at the meeting yesterday.

Father Beck was to preside at the meeting and other ministers and prominent men of Ukrainian ancestry, were to voice protests against Soviet Russia's methods in the Ukraine. The Y. W. C. A. hall was crowded when the Communists started to boo and throw eggs and other missiles at the speakers.

Police were called, and the meeting was ordered to adjourn to the St. Mary's church hall by Father Beck. As the communists attempted to follow, police arrived and after several fistfights, Sergeant Harry Green and Patrolmen John Dempsey and William Fink arrested the two arraigned today.

(The Bridgeport Post, Nov. 27, 1933).

Про неї пишуть газети.

Перша дівчина: — Знаєш, що про мене вже пишуть газети!

Друга: Так? Ану покажи, хай прочитаю.

Перша: Ось тут видруковано: „Вчорашня гарна соняшна погода виманила багато людей за місто".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

З Українського Дня на боєву акцію.

Обєднання Українських Організацій в Америці одержало від Преосв. о. д-ра Йосифа Жука епископа Укр. Прав. Церкви в Америці, $151 на боєву акцію з таким письмом:

„Комітет Першого Українського Дня на Сході переслав на мої руки чистий прихід з Першого Українського Дня, що відбувся дня 24. вересня ц. р. в Линден, Н. Дж., в сумі $302, призначуючи половину тої суми на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Північній Америці, а другу половину на боєву акцію, що її веде Українська Військова Організація, згідно Організація Українських Націоналістів.

Пересилаю отсим до Обеднання $151 з просьбою, щоби ця сума була переслана в призначене місце згідно з бажанням Комітету Першого Українського Дня на Сході.

При тій нагоді хочу підкреслити заслуги положені коло влаштування Українського Дня членами його Комітету, до якого входили: п. Григорій Демкович з Перт Амбой, Н. Дж., голова; пп. Михайло Дмитрів з Картерет, Н. Дж., і Григорій Бабин з Перт Амбой, Н. Дж., заступники голови; пп. Павло Ковенський з Картерет, Н. Дж., касієр і Василь Дригинич з Перт Амбой, Н. Дж., заступник касієра; Всч. о. Іван Гундяк, секретар, і п. Іван Маркович, заступник секретаря, обидва з Картерет, Н. Дж., Впреп. о. Михайло Лисяк з Перт Амбой, Н. Дж., впорядчик церковної частини Українського Дня, і пп. Іван Хитрик і Антін Куцик з Ню Йорку, Н. Й., Антін Муж і Онуфрій Савіцький з Бронкс, Н. Й., Павло Лагоцький і Володимир Пипюк з Алентавн, Па.

Всім вище названим членам Комітету висловлюю від імени повіреної моїй опіці Української Православної Церкви в Північній Америці особисто сердечну подяку за її труди, як також Священикам нашої Церкви і членам її Парохій в Алентавн, Па., Картерет, Н. Дж., Перт Амбой, Н. Дж., Ню Йорк, Н. Й., Бронкс, Н. Й., Гемпстед, Бабилон, Істпорт, Н. Й., Вілмінґтон, Дел., та Громадянам з ріжних місцевостей, що так численно прибули на сей здвиг, уладженій парохіями нашої Дієцезії. Мило мені також піднести те відрадне явище, що Духовенство і Вірні нашої відродженої Української Православної Церкви відносяться так прихильно до боєвої акції, що має за мету безустанною боротьбою і великими жертвами довести діло відродження Українського Народу до завершення в його державницькій самостійности і соборности.

Уможляючи у Господа Бога благословенства і помочи Обєднанню Українських Організацій в Америці, що веде допомогову акцію на користь нашої Батьківщини, остаюся

З виразами правдивого поважання.

Один банк не вдоволявся державною поліцією, тому зорганізував власну поліцію для охорони банку. Та одної ночі чомусь директор став сумніватися в справність поліції. Постановив переконатися, чи приватна поліція стоїть на висоті завдання. Переодягнувся, узброївся в револьвер і нічю закрався до каси. Виявилося, що ця поліція була ні нащо, бо спала. Директорови легко вдалося випорожнити касу та від тієї хвилини пропав усякий слід за директором.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

1.

J-1

Rex Maxon

У далекій частині лісової Африки жило племя чорних людоїдів. Нині вони чомусь сильно занепокоені і заворушені. Обібі, їх ватажок, думав, що він піймав у полон свого старого ворога, Тарзана. Він хотів зварити свого бранця живцем. Однак чарівник племени розбурхав забобонні страхи тубильців. Він наставав на те, що великий білий бранець це Річний Чорт, що вдає з себе Тарзана. Тому вони не можуть робити йому нічого злого, бо інакше на ціле село спаде страшне нещастя.

Обібі та чарівник сварилися за те вже кілька місяців, але не могли один одного переконати. Через те Міранда, Еспанець, не попав у мясні кітли. Його держали в брудній загороді недалеко від хатини ватажка. Утекти йому не давав залізний ковнір на його шиї. Як пес коло буди, так він жував кости, кинені йому, та грівся на сонці. Таке життя цілий уже рік доводило його до розпуки й майже до божевілля, хоча з постаті він ще далі скидався на Тарзана.

Колись цей чоловік був членом очайдушної банди лондонських обманців, котрих ватажком була жінка, Флора Гокс на імя. Вона викрала мапи з англійського дому Тарзана. При помочі цих мап вона пробувала знайти копальні дорогого каміння в Опарі. При допомозі Еспанця, що виглядав як близняк Тарзана, її майже вдався був цей плян. Одначе Тарзан знівечив її пляни, і лише Міранда потрафив утекти. Він утікав лісами, поки його не зловили людоїди Обібі.

Тут його життя вратувала сварка між ватажком і ворожбитом, але зате йому тепер грозило, що він навіки останеться серед людоїдів. Він мав дві розривки. Одною розривкою була думка, що він справді Тарзан. Другою розривкою було приглядання жмінці діямантів. Це були ті самі діяманти, які Тарзанови дав був у долині Палати Діямантів дивний старий чоловік, як Тарзан уратував йому життя від мерзких Болганів.